

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ

ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ

Φορμίωνος 83, Καισαριανή, τ.κ. 161 21. Τηλ. 210-7224123 fax.: 210-7223584

(Internet) <http://www.imkby.gr> - (e-mail) info@imkby.gr

Αριθμ. Πρωτ. Φ.1/3/1003

Έν Καισαριανή τῇ 27ῃ Νοεμβρίου 2018

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1 9 3η

Πρός

τούς Πανοσι(ολογι)ωτάτους καί Αἰδεσιμ(ολογι)ωτάτους Πρεσβυτέρους

τούς Ἱεροκήρυκες καί τούς Ἐφημερίους

τούς Εὐλαβεστάτους Διακόνους

τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας.

Ἀγαπητοί Πατέρες καί Ἀδελφοί

Χαίρετε ἐν Κυρίῳ

Ο δεύουμε πρὸς τὴν ἑορτὴ τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ

Χριστοῦ, πρὸς τὴν γενέθλια ἡμέρα τοῦ Λυτρωτοῦ καί Σωτῆρος μας, καί κατευθυνόμεστε νοερῶς πρὸς τὴν Βηθλεέμ γιὰ νὰ προσκυνήσουμε τό μυστήριό τῆς σαρκώσεως τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἔπραξαν οἱ Ποιμένες μετὰ τὴν προτροπὴ τοῦ Ἀγγέλου (Ματθαίου β', 13-20).

Γιὰ τὴν πνευματικὴ προετοιμασία τόσο τὴν δική μας ὅσο καί τῶν πιστῶν σᾶς ἀπευθύνουμε τὴν παροῦσα ποιμαντορικὴ Ἐγκυκλίό μας ἐκθέτοντας στό πρῶτο μέρος της (Α' Μέρος) τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας μας περὶ τοῦ προσδοκομένου,

ἀναζητουμένου καί εὕρισκομένου Λυτρωτοῦ καί στό δεύτερο μέρος της (Β' μέρος) δίδοντας ὁδηγίες γιά τήν ἄσκηση τῆς διακονίας μας αὐτή τήν περίοδο.

ΜΕΡΟΣ Α΄

Ἡ Γέννηση τοῦ Θεανθρώπου Λυτρωτοῦ, τήν ὁποία μετά ἀπό λίγες μέρες θά ἐορτάσει σύμπας ὁ Χριστιανικός κόσμος, εἶναι ἀληθῶς ὁ ἄξονας, γύρω ἀπό τόν ὁποῖο στρέφεται ἡ παγκόσμια ἱστορία. Ἔταμε τήν ἱστορία σέ δύο περιόδους τήν πρό Χριστοῦ καί τήν μετά Χριστόν ἐποχή. Ἔχει ὑποστηριχθεῖ ὅτι : *«πᾶσα ἱστορία κατευθύνεται πρὸς τόν Χριστόν καί προέρχεται ἐξ αὐτοῦ· ἡ ἐμφάνισις τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ ἄξων τῆς παγκοσμίου ἱστορίας»*. Τό γεγονός αὐτό ἐξηγεῖ γιατί ὁ Χριστός ἦταν, εἶναι καί θά εἶναι *«προσδοκία ἐθνῶν»*¹ καί γιατί *«ἐπὶ τῷ ὀνόματι Αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιούσιν»*² ἢ θά Τόν ἀναζητοῦν, ἐάν ἤδη δέν Τόν ἔχουν γνωρίσει.

* * * * *

1. Ἡ θεόθεν διδομένη υπόσχεση τῆς ἐλεύσεως τοῦ Μεσσία

Ἡ Γέννηση τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ σημαίνει πραγματικά πλήρωση μιᾶς πανανθρώπινης καί *«παγκοσμίου θεανθρωπικῆς προσδοκίας»*³. Τό Πρωτευαγγέλιο πού δόθηκε στούς Πρωτοπλάστους περί τοῦ Λυτρωτοῦ, *«Ὅστις θά συντρίψῃ τήν κεφαλὴν τοῦ ὄφεως»*⁴ (Γενέσεως γ', 14-15), μετεδιδόταν ἀπό στόμα σέ στόμα σέ ὅλους τούς λαούς καί ἀνεζωπυρεῖτο τόσο ἀπό τό φῶς τῆς εἰδικῆς ὑπερφυσικῆς θείας ἀποκαλύψεως στήν Παλαιά

¹ Γενέσεως μθ', 10.

² Ἡσαΐου μβ', 4.

³ Λεωνίδου Φιλιππίδου, Ἱστορία τῆς ἐποχῆς τῆς Καινῆς Διαθήκης ἐξ ἐπόψεως παγκοσμίου καί πανθρησκειακῆς, ἐν Ἀθήναις 1958, σ. 767.

⁴ Γενέσεως γ', 14-15.

Διαθήκη, ή οποία καθοδηγοῦσε τόν Ἰουδαϊκό λαό στήν ὁδό τῆς ἀληθοῦς θεογνωσίας, ὅσο καί ἀπό τό φῶς τοῦ καθολικοῦ «σπερματικοῦ λόγου», πού εἶναι ἔκφανση τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ ἀσάρκου Λόγου, ὁ Ὅποῖος καί κατά τήν πρό τοῦ Χριστοῦ ἐποχή *«ἦν τό φῶς τό ἀληθινόν, ὁ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τόν κόσμον»*⁵. Ἔτσι ἡ πτώση ἔνεκα τῆς ἁμαρτίας δέν ἐσήμαινε καί πλήρη πνευματική νέκρωση τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἄνθρωπος δύναται στό φῶς αὐτό νά βλέπει στόν κόσμο τά ἀόρατα τοῦ Θεοῦ, τήν αἰδίων αὐτοῦ δύναμη καί θειότητα⁶ καί νά συμμορφώνει τήν ζωή του πρός τίς οὐσιώδεις διατάξεις τοῦ φυσικοῦ ἠθικοῦ νόμου⁷ καί νά προσδοκᾷ τήν ἔλευση τοῦ Σωτῆρος.

Ἡ πτώση ἦταν βαρειά, ἀλλ' ὄχι καί τελείως καταστρεπτική, διότι *«ὑπό τήν καπνίζουσαν αἰθάλην ἀρκετά ὑπελείφθησαν ζώπυρα, ἐξ ἧς ἡ πυρά καί πάλιν θά ἀνήπτετο»*⁸. Ἔτσι ὁ ἄνθρωπος κατά τόν Θεόφιλο Ἀντιοχείας διετήρησε τήν δυνατότητα τοῦ *«ἀναπλάσσεσθαι εἰς τό γενέσθαι καινόν καί ὁλόκληρον»*⁹. Στόν ἄνθρωπο ὅπως ἔλεγε ὁ Bossuet, ἔμειναν καλές διαθέσεις *«ὡς ἐρείπια κανονικωτάτου καί μεγαλοπρεπεστάτου ἄλλοτε οἰκοδομήματος νῦν δέ κατεδαφισμένου, ἀλλ' εἰσέτι διατηροῦντος ἵχνη τινά του ἀρχαίου αὐτοῦ μεγαλείου καί τῆς ἐπιστήμης τοῦ ἀρχιτέκτονος»*¹⁰. Ἡ κυριότερη ἀπό τίς διαθέσεις αὐτές καί ἡ πλέον φωτεινή καθολική ἀκτίνα, ἡ ὁποία διασκέδαζε-διέλυε κάπως τό σκότος, τό ὁποῖο ἐκάλυπτε τήν ἀνθρωπότητα, ἦταν ἀφ' ἐνός ἡ μελαγχολία γιά τήν ἀπώλεια τοῦ Παραδείσου καί ἀφ' ἐτέρου ἡ παγκόσμια νοσταλγία καί ἀναμονή τοῦ Λυτρωτοῦ. Ὁ Βολταῖρος ὁμολόγησε, ὅτι *«πάντες οἱ λαοί τῆς γῆς ἐπίστευσαν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐξέπεσε καί ἐξεφυλίσθη καί μάλιστα*

⁵ Ἰωάννου α', 9.

⁶ Πρός Ρωμαίους α', 19-20.

⁷ Πρός Ρωμαίους β', 14-15.

⁸ Κωνσταντίνου Καλλινίκου, *Τά θεμέλια τῆς πίστεως*, Ἀλεξάνδρεια 1924, σ. 163.

⁹ Θεοφίλου Ἀντιοχείας, *Πρός Αὐτόλυκον* βιβλίον Β', §26 ἐν: Παναγιώτου Τρεμπέλα, Δογματική τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τόμ. 1, Ἀθήναι 1959, σ. 528.

¹⁰ Bossuet, Λόγος α' εἰς τήν Πεντηκοστήν, ἐν: Αὐγούστου Νικολάου Φιλοσοφικά μελέται περί τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐξελληνισθεῖσαι ὑπό Π. Βράιλα Ἀρμένη, καί Α. Μαυρομάτου, τόμ. 1, Ἀθήναι 1910, σελ. 325.

κατά τρόπον καί περιστάσεις ἀναλόγους πρὸς τὴν διήγησιν τοῦ Μωϋσέως» καὶ ὅτι «πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων ἦτο παρ’ Ἰνδοῖς καὶ Σίναις παράδοσις, ὅτι ὁ σοφὸς ἤθελεν ἔλθει ἐκ τῆς Δύσεως. Ἡ Εὐρώπη, ἀπ’ ἐναντίας, ἔλεγεν, ὅτι ἤθελεν ἔλθει ἐξ Ἀνατολῶν. Πάντα τὰ ἔθνη ἡσθάνθησαν πάντοτε τὴν ἀνάγκην ἐνός Σοφοῦ»¹¹. Εἶναι πράγματι θαυμαστό, ὅτι «οἱ μὲν λαοὶ τῆς Δύσεως καὶ τοῦ μεσογειακοῦ χώρου» ἀνέμενον τὴν ἔλευση τοῦ Λυτρωτοῦ «ἐξ Ἀνατολῶν, οἱ δὲ λαοὶ τῆς Ἰσθμίου Ἀνατολῆς ἐκ Δυσμῶν, οὕτως ὥστε πάντων τὰ ὄμματα καὶ αἱ προσδοκίαι συνέκλινον ἐκεῖ που πρὸς τὴν Παλαιστίνην»¹². Ὁ ἱστορικός Τάκιτος μαρτυρεῖ ὅτι «πάντες ἐν γένει ἦσαν πεπεισμένοι, ἐπὶ τῇ πίστει ἀρχαίων προφητειῶν, ὅτι ἡ Ἀνατολή ἔμελλε νὰ ὑπερισχύσῃ καὶ ὅτι μετ’ οὐ πολὺ ἔμελλον νὰ ἴδουν ἐξερχομένους ἐκ τῆς Ἰουδαίας τοὺς μέλλοντας νὰ ποιμάνουν τὴν οἰκουμένην». Σχεδὸν αὐτολεξεῖ ὁ Σουετώνιος ἐπαναλαμβάνει, ὅτι «διεθρυλεῖτο ἀνά τὴν Ἀνατολὴν ὅλην παλαιὰ καὶ σταθερά γ ν ὡ μ η (*vetus et constans opinio*), ὅτι θεόθεν ἐπέπρωτο, ἵνα κατ’ ἐκεῖνον τὸν καιρὸν κυριαρχήσουν ὠρμημένοι ἐξ Ἰουδαίας»¹³.

* * * * *

2. Οἱ ἐμπνεύσεις τῶν Προφητῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης

(Γενέσεως μθ’, 10-12)

Ὅλα τὰ μακάρια βιώματα τῶν ἐκλεκτῶν φυσιογνωμιῶν, τίς ὅποιες γνώρισε ἡ ἱστορία· ὅ,τι ὁραματίσθηκαν μέ τίς ἀπαράμιλλες συλλήψεις τῆς φαντασίας τους οἱ ποιητές τῆς προχριστιανικῆς ἀνθρωπότητος· ὅ,τι περιέγραφαν οἱ μεγάλοι Προφῆτες μέ τίς ὑπέροχες ἐμπνεύσεις τῆς Θεοπνεύστου διάνοίας τους - ὅλα αὐτὰ ἐμψυχώνονται ἀπὸ τὴν προσδοκίᾳ τοῦ

¹¹ Ἐνθ’ ἄνωτ. σ. 431-432.

¹² Λεωνίδου Φιλίππιδου, ἔνθ’ ἄνωτ., σ. 827.

¹³ Αὐτόθι. Αὐγούστου Νικολάου, ἔνθ’ ἄνωτ., σ. 458.

Λυτρωτοῦ. Ἄς ἐπιτραπεῖ νά ὑπομνήσουμε μερικά χαρακτηριστικά δείγματα αὐτῆς¹⁴:

Στήν Παλαιά Διαθήκη ἡ μητέρα τοῦ Σαμουήλ Ἄννα προσδοκᾷ, ὅτι ὁ Κύριος «*ὑψώσει κέρας Χριστοῦ αὐτοῦ*»¹⁵. Ὁ Ψαλμωδός ἀναγγέλλει τήν γέννηση τοῦ Σωτῆρος ὡς κυριάρχου τῶν ἐθνῶν¹⁶. Ὁ Σολομών ἀναμένει τήν ἔλευση στόν κόσμο τῆς προσωπικῆς Σοφίας τοῦ Θεοῦ¹⁷. Ὁ Ἡσαΐας προαναγγέλλει ὅτι ὁ Σωτήρας, ὁ Ὅποῖος θά «*γεννηθῇ ἐκ Παρθένου*»¹⁸ θά εἶναι «*φῶς τοῖς ἐν σκότει, φῶς ἐθνῶν*»¹⁹, «*ὁ ποιμήν*»²⁰, ὁ λυτρωτής ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου²¹ ὁ ὁποῖος θά ἐγκαινιάσει χρυσή ἐποχή στή γῆ²². Ὁ Ἱερεμίας προλέγει τήν «*καταφύτευσιν καινήν*», τήν ὁποία θά πραγματοποιήσῃ ὁ Προσδοκώμενος²³. Στό βιβλίο τοῦ Βαρούχ προφητεύεται ἡ ἐνσάρκωση τῆς Σοφίας τοῦ Θεοῦ: «*ἐπὶ τῆς γῆς ὥφθη καί τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη*»²⁴. Ὁ Ἰεζεκιήλ νοσταλγεῖ τόν αἰώνιο Ποιμένα²⁵. Ὁ Δανιήλ προλέγει, ὅτι ὁ Υἱός τοῦ Ἀνθρώπου θά «*βασιλεύσῃ αἰωνίως ἐπὶ πάντων τῶν λαῶν*»²⁶. Ὁ Μιχαίας βλέπει τούς λαούς συρρέοντας στήν Ἱερουσαλήμ²⁷.

* * * * *

3. Ἡ παγκόσμια προσδοκία

¹⁴ 9. Περισσότερα σχετικά βλ. ἐν: Εὐαγγέλου Θεοδώρου, Χριστιανική Κοσμοθεωρία, Ἀθῆναι, 1949, σ. 158-165. Τοῦ ἰδίου, Ἡ Αἰώνια Ἀλήθεια, Ἀθῆναι, 1960, σ. 180-191.

¹⁵ Α΄ Βασιλειῶν β΄, 10.

¹⁶ Ψαλμοῦ ρθ΄, 3 ἐξ.

¹⁷ Παροιμιῶν η΄, 22· θ΄, 6.

¹⁸ Ἡσαΐου ζ΄, 14.

¹⁹ Ἡσαΐου θ΄, 1 ἐξ· μθ΄, 6 ἐξ.

²⁰ Ἡσαΐου μ΄, 11.

²¹ Ἡσαΐου κε΄, 6 ἐξ.

²² Ἡσαΐου λε΄, 6, 11 ἐξ.

²³ Ἱερεμίου κγ΄, 5-6· λη΄, 22.

²⁴ Βαρούχ γ΄, 38.

²⁵ Ἰεζεκιήλ λδ΄, 23-31· κεφ. λζ΄, 24-25.

²⁶ Δανιήλ ζ΄, 13-14.

²⁷ Μιχαίου κεφ. δ΄. Βλ. Λεωνίδου Φιλίππιδου, ἔνθ' ἄνωτ., σ. 806-811, ὅπου καί σχετικά περισσότερα.

Παρόμοια προσδοκία υπάρχει σέ όλους τούς λαούς. Ὁ Κομφούκιος καί οἱ κινεζικές παραδόσεις λ.χ. ἀναμένουν τόν «Θεάνθρωπον» ἢ «Οὐρανάνθρωπον» «Ἅγιον», τόν ὁποῖον οἱ λαοί προσδοκοῦν ὅπως τά μεμαραμένα φυτά τήν δροσιά. Αὐτός θά θυσιασθεῖ, γιά νά συνδιαλλάξει τόν οὐρανόν μέ τήν γῆ καί γιά νά φέρει τήν ἀσφάλεια καί τήν εἰρήνη. Τά αὐθεντικά κείμενα τοῦ Βεδδισμού, τοῦ Ἰνδικοῦ καί Θιβητικοῦ Βουδδισμού καί τῶν Ἰρανίων ἀναμένουν τόν παρθενογέννητο Θεάνθρωπο Λυτρωτή, ὁ ὁποῖος θά ἀποκαλύψει θεῖες ἀλήθειες ἐκ τοῦ πληρώματος τῆς σοφίας του καί θά ικανοποιήσει τίς ἐσώτατες ἐπιθυμίες καί νοσταλγίες τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Ἰνδουϊσμός προσδοκᾷ τόν ἀπαστράπτοντα ὡς ἥλιο ὁ ὁποῖος θά ἐπαναγάγει τήν ἀνθρωπότητα στόν ἀρχέγονο χρυσό αἰώνα. Στήν Αἴγυπτο ἀναμενόταν ἡ σωτηρία ἀπό τόν ἀπόγονο τῆς γυναίκας, μέσω τῆς ὁποίας κατόπιν ἐπιδράσεως μέ τήν μορφή ὄφεως πονηροῦ πνεύματος, εἰσῆλθε ἡ ἀμαρτία στόν κόσμον. Οἱ Πέρσες μιλοῦν γιά τόν λυτρωτή, ὁ ὁποῖος θά ἐλευθερώσει τήν ἀνθρωπότητα ἀπό τήν ἐπιρροή τοῦ Ἄριμάν, ὁ ὁποῖος φθόνησε τούς Πρωτοπλάστους ἀφοῦ προσῆλθε σ' αὐτούς μέ μορφή ὄφεως, γιά νά τούς παρασύρει στό κακό. Οἱ Ἀραβες μιλοῦν γιά τόν ἐλευσόμενο ἐλευθερωτή ὅλων τῶν λαῶν. Οἱ Ἰνδοί προσδοκοῦν τήν ἀπελευθέρωση ἐκ τῶν κακῶν, τά ὁποία ἔφερε στούς ἀνθρώπους ὁ Κάλυς ἢ Κάλυγας, ὁ μέγας ὄφης. Κατά τίς προκολομβιανές παραδόσεις τῆς Ἀμερικῆς, ὁ ἀναμενόμενος ἐξ οὐρανοῦ Σωτήρας θά φονεύσει τόν πρός τό κακό συναρτώμενο τρομερό ὄφι. Ἡ Σκανδιναυική Ἔδδα ἀναμένει τήν συντριβή τοῦ μεγάλου ὄφεως²⁸.

* * * * *

²⁸ Εὐαγγελίου Θεοδώρου, ἐνθ' ἄνωτ. Περισσότερα γιά τίς περί τοῦ Σωτῆρος παραδόσεις τῶν λαῶν βλ. ἐν: Αὐγούστου Νικολάου, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 345 ἐξ., 411 ἐξ., 424-432 καί ἐν: Λεωνίδου Φιλιππίδου, μν. ἔ., σ. 772-773, 827.

4. Ἡ ἄρση τῶν συνεπειῶν ποῦ προέκυψαν

ἀπό τήν πτώση, ἡ ἀναταραχή στόν κόσμον.

«Χριστός ἐστὶ ἡ εἰρήνη ἡμῶν» (Πρὸς Ἐφεσίους β', 14)

καὶ ἀνακαίνιση τῆς φθαρείας ἀνθρωπότητος

Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, δὲν ὁμιλεῖ μόνο περὶ τοῦ Μεσσία, ἀλλὰ τονίζει ὅτι ἀπὸ Αὐτόν θά συνδεθεῖ ἡ ἐσχατολογία μετὰ τοῦ παγκοσμίου σωτηριολογικοῦ σκοποῦ τῆς ἱστορίας. Νέα διαθήκη μέ ὅλους τοὺς λαοὺς θά συναφθεῖ²⁹, νέα καρδιά θά ἀναπλασθεῖ³⁰ καὶ νέος οὐρανός καὶ καινὴ γῆ θά συντελεσθεῖ³¹ πάντων τοῦς ὁποίους ἡ ἀπόλυτη βασιλεία τοῦ Θεοῦ θά δεσπόζει³² «εἷς ποιμὴν ἐπὶ μιᾶς ποιμνῆς» κατὰ τὴν ἔκφραση τοῦ Ἰεζεκιήλ³³. Θά ἐπανέλθουν τὰ χαρακτηριστικά τῆς ἐποχῆς τοῦ Παραδείσου. Εὐφορία τῆς γῆς θά ἐπακολουθήσει, συνδιαλλαγή τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῶν φοβερῶν στοιχείων τῆς φύσεως³⁴. Ὁ λύκος θά βόσκει μετὰ τοῦ προβάτου, ὁ μόσχος μετὰ τοῦ λέοντος, ὁ βοῦς μετὰ τῆς ἄρκτου, ἡ πάρδαλις μετὰ τῆς ἐρίφου καὶ ὁ παῖς ἀκινδύνως θά παίζει μετὰ τῶν ὄφεων³⁵. Ἀλλὰ καὶ συνδιαλλαγή θά ἐπέλθει καὶ μετὰ τῶν ἀνθρώπων. Πόλεμοι δὲν θά ὑπάρχουν. Ὅπλα, τόξα καὶ βέλη θά μεταστραφοῦν, κατὰ τίς ἐκφράσεις τῶν προφητῶν, σέ ἄροτρα καὶ γεωργικά ἐργαλεῖα³⁶. Ἡ εἰρήνη τοῦ παραδείσου θά ἔλθει ἐκ νέου³⁷.

* * * * *

²⁹ Ἰερεμίου ιστ', 19· Ἡσαΐου μβ', 1-4.

³⁰ Ἰερεμίου κδ', 7· λα', 33-λβ', 39.

³¹ Ἡσαΐου ξε', 17· ξστ', 22· Ψαλμοῦ ρα', 27.

³² Ἰεζεκιήλ λστ', 23 ἐξ.

³³ Ἰεζεκιήλ λδ', 23 ἐξῆς· λζ', 24.

³⁴ Ὡσηέ β', 20 ἐξ· Ἡσαΐου λβ', 15 ἐξ· Ἰερεμίου λα', 12 ἐξ. κ.λπ. Ἡσαΐου ια', 6 ἐξ· Ἰεζεκιήλ λδ', 25.

³⁵ Ἡσαΐου ια', 6 ἐξ.

³⁶ Ὡσηέ β', 20· Ἡσαΐου β', 4· Μιχαίου δ', 3.

³⁷ Βασιλείου Βέλλα, Θεός καὶ ἱστορία ἐν τῇ Ἰσραηλιτικῇ Θρησκείᾳ, Ἀθῆναι 1934, σ. 26-28

5. Ὁ σπερματικός λόγος τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων

Ἡ ἄξια ἰδιαιτέρας ὑπομνήσεως εἶναι καί ἡ γνωστή προσδοκία τοῦ Λυτρωτοῦ στούς ἀρχαίους Ἕλληνες.

Ὁ Αἰσχύλος, σάν νά γνώριζε τό 5ο κεφάλαιο τοῦ Ἡσαΐου ὁμιλεῖ γιά τόν λυτρωτή τοῦ Προμηθέως καί τῆς ἀνθρωπότητος, πού θά εἶναι υἱός Θεοῦ καί υἱός Παρθένου, καί παρουσιάζει τόν Ἑρμῆ νά προλέγει στόν πάσχοντα Προμηθέα, ὅτι δέν πρέπει νά ἀναμένει τό τέλος τῶν δεινῶν του προτοῦ φανεῖ κάποιος θεός, πού θά τόν διαδεχθεῖ στό μαρτύριο καί ὁ ὁποῖος ἐκουσίως θά κατέλθει στόν σκοτεινό Ἄδη καί στά ζοφερά βάθη τοῦ Ταρτάρου, γινόμενος μέ τόν τρόπο αὐτό ἐκούσιο ἱλαστήριο θῦμα γιά τήν λύτρωση τοῦ συμβολίζοντος τήν ἀνθρωπότητα Προμηθέως³⁸.

Ὁ Σωκράτης φέρεται ἀπό τόν Πλάτωνα στήν ἀπολογία του πρὸς τούς δικαστές λέγοντας: «... τόν λοιπόν βίον καθεύδοντες διατελοῖτε ἄν, εἰ μή τινά ἄλλον ὁ Θεός ὑμῖν ἐπιπέμψει κηδόμενος ὑμῶν»³⁹ πρὸς τόν Ἀλκιβιάδη διακηρύττοντας, ὅτι ὁ προσδοκώμενος θεῖος Διδάσκαλος θά διδάξει «ὥς δεῖ πρὸς θεοὺς καί πρὸς ἀνθρώπους διακεῖσθαι»⁴⁰.

* * * * *

6. Οἱ συλλήψεις τῶν Ρωμαίων συγγραφέων

Δέν πρέπει νά παραλειφθεῖ νά ὑπομνήσουμε καί τήν στούς Ρωμαίους γνωστή προσδοκία τοῦ Λυτρωτοῦ, ἡ ὁποία εἶναι λίαν εὐγλωττος. Ὁ Κικέρων νοσταλγεῖ τήν ἐποχή, κατά τήν ὁποία «πανταχοῦ θά κυβερνᾷ τοῦ λοιποῦ εἷς Διδάσκαλος καί Κυρίαρχος, ὁ Θεός». Ὁ Ὀράτιος περιγράφει μέ παραδείσια χρώματα τήν ἀπολεσθεῖσα χρυσή ἐποχή. Ὁ Ὀβίδιος στίς Μεταμορφώσεις του

³⁸ «Τοιοῦ δε μόχθου τέρμα μή τι προσδόκα, πρὶν ἄν θεῶν τίς διάδοχος τῶν σῶν πόνων φανῇ, θελήσῃ τ' εἰς ἀναύγητον μολεῖν Ἄδην, κνεφαῖα τ' ἀμφί ταρτάρου βάθῃ» (Αὐγούστου Νικολάου, αὐτόθι, σ. 397-411).

³⁹ Πλάτωνος, Ἐκλογία Σωκράτους 18 (31A).

⁴⁰ Πλάτωνος, Ἀλκιβιάδης δεῦτερος, 18 ἐξ. Εὐαγγέλου Θεοδώρου, Ἡ Αἰωνία Ἀλήθεια, σ. 186.

θρηνεῖ, διότι αὐτή χάθηκε. Ὁ Βιργίλιος στήν 4η «Ἐκλογή» αὐτοῦ (41 π.Χ.), ἡ ὁποία εἶναι ἀφιερωμένη στόν φίλο του Πολλίωνα ὁμιλεῖ γιά τό «Θεῖον Παιδίον» τό ὁποῖο θά ἐπαναφέρει στήν ἀνθρωπότητα τόν χρυσοῦν αἰῶνα. «Ἐπείκειται,-λέγει-, ἔναρξιν νέας χρονικῆς περιόδου, περιόδου παγκοσμίου τάξεως... Ὅσον οὐπω φθάνει ἡ ἐπάνοδος τῆς ἀρχικῆς βασιλείας τοῦ ὑψίστου Θεοῦ. Ὅσον οὐπω νέα χρυσῇ γενεά στέλλεται ἄνωθεν ἀπό τά οὐράνια ὕψη εἰς τήν γῆν. Σύ λοιπόν, φωτεινὴ ἐπιλόχιος Θεά, προστάτευσον τήν Μητέρα, καθ' ἣν στιγμήν θά γεννᾶται ἐξ αὐτῆς τό Βρέφος, διὰ τοῦ ὁποίου θά λήξῃ ἡ τέως σιδηρᾶ (=δυστυχῆς) γενεά διὰ πρώτην φοράν (ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἱστορίᾳ) καί νέα γενεά εὐτυχῆς θά ἀνατείλῃ εἰς ὅλον τόν κόσμον· ἤρχισε ἤδη νά βασιλεύῃ ὁ πάμφωτος. Εἷς Θεός... Ἐλθέ πολυτίμητε Υἱέ Θεοῦ, Μεγάλε Υἱέ τοῦ Ὑψίστου, ὅσον οὐπω φθάνει ἡ ἐποχή! Ρίψον τό βλέμμα Σου εἰς τήν ἀνθρωπότητα, τήν κλονιζομένην ἀπό τό βάρος τῆς δυστυχίας, τό ὁποῖον τήν ἐκύρτωσε... Ρίψον τό βλέμμα σου καί ἰδέ πῶς τά πάντα σκιρτοῦν διὰ τήν ἐποχήν, ἡ ὁποία ὅσον οὐπω φθάνει»⁴¹. Μετά ἀπό αὐτά ὁ ποιητής «εὕχεται δι' ἑαυτόν νά ἡδύνατο νά διατήρησῃ τήν ζωήν του καί τήν δύναμίν του, διὰ νά πανηγυρίσῃ τά ὠραῖα ταῦτα γεγονότα καί καταλήγει διὰ προσλαλιᾶς καί πάλιν πρός τόν Προσδοκώμενον θεογέννητον Παῖδα»⁴².

Οἱ λόγοι τοῦ Βιργιλίου θά μπορούσαν νά ἐπαναληφθοῦν καί σήμερα, διότι τό θεῖο Βρέφος τῆς Βηθλεέμ ἐξακολουθεῖ νά εἶναι ἡ προσδοκία πολλῶν, οἱ ὁποῖοι ζοῦν μέσα σέ πνιγερή σχετικοκρατία καί νοσταλγοῦν τόν ἀπολεσθέντα γι' αὐτούς Παράδεισο τῶν ἀπολύτων ἀξιῶν. Αὐτοί συνειδητοποιοῦν ὅτι γιά αὐτούς πού ζοῦν μακριά ἀπό τόν Χριστό ἰσχύει ἡ διαπίστωση τοῦ Ψαλμωδοῦ: «σύντριμμα καί ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν καί ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν»⁴³. Γι' αὐτό μέ ἀγωνία ἀναζητοῦν τόν κατ' ἐξοχήν

⁴¹ Εὐαγγέλου Θεοδώρου, αὐτόθι, σ. 187.

⁴² Λεωνίδου Φιλίππιδου, ἔνθ' ἄνωτ., σ. 801-802.

⁴³ Ψαλμοῦ ιγ', 3.

Εἰρηνοποιό, ὁ ὁποῖος «ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγύς»⁴⁴ καὶ ἐλευθερώνοντας αὐτοὺς πού πιστεύουν μέ μετάνοια σ' Αὐτόν ἀπὸ τίς δυνάμεις τοῦ κακοῦ, τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ θανάτου, δωρίζει σ' αὐτοὺς τὴν ἀληθινὴ χαρά, γιὰ τὴν ὁποία ὁ ἄγγελος εἶπε στοὺς ποιμένας : «Ἰδοὺ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον Σωτὴρ»⁴⁵.

* * * * *

«Εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν» (Ἰωάννου α', 41)

Ἄλλ' ἐάν γιὰ πολλοὺς ὁ Σωτὴρας ἐξακολουθεῖ νά εἶναι ὁ Προσδοκώμενος καὶ ὁ Ἀναζητούμενος, γιὰ τὰ πιστὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ὁ Εὐρισκόμενος. Οἱ πιστοὶ Χριστιανοὶ ἐπαναλαμβάνουν τὸ «εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν»⁴⁶, ψάλλουν ὅτι «ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἐξ ὕψους ὁ Σωτὴρ» καὶ ὅτι ἡ Γέννηση Αὐτοῦ «ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως» καὶ ἔχουν τὸ εὐφρόσυνο βίωμα, ὅτι ἰσχύουν καὶ γιὰ τὴν προσωπικὴ τους ὑπαρξὴ οἱ λόγοι, τοὺς ὁποῖους ὁ Κύριος εἶπε κάποτε εἰς τοὺς μαθητὲς Του: «Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφηῇται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν».⁴⁷

⁴⁴ Πρὸς Ἐφεσίους β', 17.

⁴⁵ Λουκᾶ β', 10-11.

⁴⁶ Ἰωάννου α', 42.

⁴⁷ Λουκᾶ ι', 23-24.

ΜΕΡΟΣ Β΄

Στὸ δεύτερο μέρος θὰ ἀναφερθοῦμε στοὺς δύο ἄλλους ἄξονες τῆς προετοιμασίας μας γιὰ τὴν Δεσποτικὴ ἐορτὴ, ἥτοι τῆς ὁργανώσεως τῆς δημοσίας κοινῆς προσευχῆς στὴν Ἑνορία καὶ τῆς ποιμαντικῆς φροντίδας πρὸς τοὺς πιστοὺς.

1. Ὁργάνωση τῆς δημοσίας κοινῆς προσευχῆς

α΄. Οἱ Ἱερές Ἀκολουθίες

«Πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω»

(Πρὸς Κορινθίους Α΄ ιδ΄, 40)

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι προσευχομένη κοινότητα. Οἱ πιστοὶ συνέρχονται, συγκεντρώνονται στοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς γιὰ νὰ λατρεύσουν τὸν Θεό. Γι' αὐτό καὶ οἱ Ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας θέσπισαν τὶς Ἱερές Ἀκολουθίες καὶ διεμόρφωσαν τὸν τρόπο διεξαγωγῆς τους. Ἦδη ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἔθεσε τὸν βασικότατο κανόνα ἐπιτελέσεως τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ *«Πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω»* (πρὸς Κορινθίους Α΄ ιδ΄, 40). Αὐτὸ σημαίνει ὅτι οἱ Ἱερές Ἀκολουθίες πρέπει νὰ τελοῦνται σύμφωνα μὲ τὸ ἥθος τῆς πνευματικότητος ποὺ διδάσκει τὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιο μὲ ταπείνωση, μὲ εὐλάβεια, μὲ ἐφαρμόζοντας τὴν τάξη, ὅπως ἔχει διαμορφωθεῖ καὶ παροδοθεῖ μέχρι τὶς ἡμέρες μας. Τὸ περιεχόμενο τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν διέπεται ἀπὸ τὸν κανόνα: δοξολογία - εὐχαριστία - δεση. Ὅλες οἱ προσευχές μας περιέχουν αὐτὰ τὰ τρία στοιχεῖα δοξολογία τοῦ Θεοῦ, ποὺ πρέπει νὰ γίνεται *«μετὰ αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας»* (πρὸς Ἑβραίους ιβ΄ 28), εὐχαριστία γιὰ τὶς ἐνέργειές Του *«ὕπὲρ ὧν ἴσμεν καὶ ὧν οὐκ ἴσμεν»*, καὶ στήν ἱκεσία *«Σέ ὑμνοῦμεν, Σέ εὐλογοῦμεν, Σοὶ εὐχαριστοῦμεν Κύριε καὶ δεόμεθα σου ὁ Θεός ἡμῶν»* καθὼς καὶ στήν δέηση γιὰ τὰ αἰτήματά μας πρέπει νὰ

προηγούνται τὰ πνευματικά καὶ νὰ ἀκολουθοῦν τὰ βιοτικά, στὰ ὁποῖα δὲν πρέπει νὰ συμπεριλαμβάνονται χεμερπῆ, ἐφάμαρτα καὶ αὐτονόητα κατὰ τὴ διακήρυξη τοῦ Κυρίου «προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσητε ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὃν χρειάν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν» (Ματθαίου στ', 7-8) καὶ τὴν προτροπὴ τοῦ ἀποστόλου Παύλου «τὰ ἄνω φρονεῖτε, τὰ ἄνω ζητεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς» (πρὸς Κολασσαεῖς γ', 2).

Τὸ «*Τυπικόν*» τῆς Ἐκκλησίας ἔχει καθορίσει καὶ τὴν «τάξη» μὲ τὴν ὁποῖα θὰ τελεσθοῦν οἱ Ἱερὲς Ἀκολουθίες, ποὺ πρέπει νὰ σέβονται καὶ νὰ τηροῦν οἱ πάντες.

Στὴν συνέχεια δίνουμε ἰδιαίτερες ὁδηγίες γιὰ τὴν τέλεση τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν τῶν ἑορτῶν τοῦ Ἁγίου Δωδεκαημέρου.

Ἰδιαίτερος ἐπισημαίνουμε ὅτι στὴν Ἱερὰ Μητρόπολή μας τὰ Χριστούγεννα τελοῦμε δύο θεῖες Λειτουργίες λόγῳ τοῦ πολυπληθοῦς τῶν Ἑνοριῶν μας, τοῦ ἀστικοῦ χαρακτήρα τους καὶ τοῦ ρυθμοῦ ἢ τοῦ προγράμματος τῆς ζωῆς τους, χωρὶς νὰ ἐγκαταλείπουμε τὴν παράδοσή μας, δίνουμε τὴν δυνατότητα μὲ αὐτὲς τὶς διευθετήσεις σ' ὅσους δυσκολεύονται, νὰ φιλοτιμηθοῦν νὰ συμμετάσχουν στὴν ἑορταστικὴ εὐχαριστηριακὴ σύναξη τῶν πιστῶν. Σημειώνουμε ἐπεξηγηματικὰ τὸν λόγο γιὰ τὸν ὁποῖο ὀρίσθηκε ἡ Θεία Λειτουργία τῶν Χριστουγέννων νὰ τελεῖται πρὶν τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου. Ἡ θεολογία τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἀποσκοποῦσε στὴν καταπολέμηση τῆς εἰδω-λολατρίας καὶ τῆς προσκυνήσεως τοῦ ἡλίου ὡς Θεοῦ, εἰσήγαγε τὴν ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων γιὰ νὰ λατρεύεται καὶ νὰ προσκυνεῖται ὁ νοητὸς Ἥλιος τῆς Δικαιοσύνης (Μαλαχίου δ' 2), δηλαδὴ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Ὅποῖος προϋπῆρχε τῆς δημιουργίας τοῦ κτιστοῦ ἡλίου. Ὁ κτιστὸς

ἡλιος εἶναι δημιούργημα τοῦ Ἀκτίστου Ἡλίου, ὁ Ὅποῖος ὑπῆρχε προαιώνια. Γι' αὐτὸ ἡ Θεία Λειτουργία τελεῖται πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ κτιστοῦ ἡλίου.

Ἐνῷ διασώζουμε τὴν βαθύτατη ἀλήθεια τῆς Ἐκκλησίας μας γιὰ τὴν προαιώνια ὑπαρξὴ τοῦ Θεοῦ Λόγου, συγκαταβαίνουμε καὶ στὴν ἀδυναμία ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀδυνατοῦν νὰ προσέλθουν «σκοτίας ἔτι οὔσης» στὴν Θεία Λειτουργία, τελοῦντες τὴν δεύτερη Θεία Λειτουργία.

Ὅπως ὁ Θεὸς μὲ τὸν λόγο Του «γεννηθῆτω φῶς» διέταμε τὸ πρωτόγονο χάος καὶ σκότος, ἔτσι μὲ τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Υἱοῦ Του, ὁ Ὅποῖος εἶναι τὸ «φῶς τὸ ἀληθινὸ, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον» (Ἰωάννου α' 9) φώτισε καὶ ἔλαμψε μὲ τὴν θεογνωσίᾳ τὶς καρδιὰς καὶ τὸ νοῦ τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸ ἀποστολικόν: «Ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκοτῶν φῶς λάμψαι, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ» (πρὸς Κορινθίους Β' δ' 6).

Χριστούγεννα 25η Δεκεμβρίου 2018

Ἡ Ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων τελεῖται φέτος σὲ ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος Τρίτη.

Τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων Δευτέρα 24/12/2018 θὰ τελεσθοῦν δύο (2) θεῖες Λειτουργίες σύμφωνα μὲ τίς ὁδηγίες :

α'. Ἡ πρώτη μὲ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ὁρθρου τῆς Δευτέρας 24^{ης} καὶ Θεία Λειτουργία ὥρα 5-7π.μ.

β'. Ἡ δεύτερη μὲ τίς Μεγάλες καὶ Βασιλικές Ὡρες τῶν Χριστουγέννων καὶ τὸν Μεγάλον Ἑσπερινόν τῶν Χριστουγέννων μετὰ Θείας Λειτουργίας τοῦ Μεγάλου Βασιλείου ὥρα 7-9-30 π.μ.

γ'. Στὸν Μητροπολικὸ Ἱερὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Νικολάου Καισαριανῆς, θὰ τελεσθεῖ ἡ καθιερωμένη Ἀκολουθία τοῦ Πανηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ, μὲ τὴν συμμετοχὴ ὅλων τῶν Κληρικῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας, Πρεσβυτέρων καὶ

Διακόνων. Όμιλητὴ ὀρίζουμε τὸν Πανοσιολογιώτατο Ἀρχιμανδρίτη κ. Χρῦσανθο Λιόλιο, Ἐφημέριο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Βύρωνος.

δ'. Ἀνήμερα τὰ Χριστούγεννα 25/12/2018 θὰ τελεσθοῦν δύο θεῖες Λειτουργίες.

Ἡ πρώτη, ὅπως προβλέπεται ἀπὸ τὸ Τυπικὸ 5-8.30π.μ. καὶ ἡ δεύτερη 9-10.30π.μ.

Πρωτοχρονιά 1ῆ Ἰανουαρίου 2019

Τὴν Πρωτοχρονιά, 1/1/2019 μετὰ τὴν θεία Λειτουργία θὰ τελεσθεῖ ἡ Δοξολογία γιὰ τὴν εἴσοδο μας στό νέο ἔτος. Στὴν συνέχεια, ὅπως συνηθίζεται ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως (1974), θὰ κόψουμε στὸν Μητροπολιτικὸ Ἱερὸ Ναὸ στὶς 12 τὸ μεσημέρι τὴν Βασιλόπιτα γιὰ νὰ ἀπευθύνουμε τὶς πατρικὲς εὐχὲς μας στοὺς Κληρικοὺς καὶ στὶς οἰκογένειές τους, στοὺς Ἀρχοντες τῶν πόλεων μας, στὰ στελέχη τῶν Ἑνοριῶν, στοὺς διάφορους τομεῖς τῆς διακονίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας καὶ σ' ὅλους τοὺς πιστοὺς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ποὺ θὰ προσέλθουν.

Ὅφείλετε ἐπομένως ὁ καθένας ὑπεύθυνος νὰ ἐνημερώσει τοὺς ἄμεσους συνεργάτες του καὶ νὰ προσέλθουν στὴν ἐορταστικὴ ἐκδήλωση.

*

Θεοφάνεια 6ῆ Ἰανουαρίου 2019

Ἐπειδὴ ἡ ἐορτὴ τῶν Θεοφανείων τελεῖται ἐφέτος σέ ἡμέρα τῆς Ἑβδομάδος Κυριακὴ τὸ Τυπικὸ τῆς Ἐκκλησίας μας προβλέπει τὰ ἐν συνεχείᾳ:

α'. Τὴν Παρασκευὴ 4/1/2019 θὰ τελεσθοῦν ἡ Ἀκολουθία τοῦ Ὁρθοῦ τῆς 4^{ης} Ἰανουαρίου καὶ οἱ Μεγάλες καὶ Βασιλικὲς Ὦρες τῶν Θεοφανείων χωρὶς θεία Λειτουργία.

β'. Τὸ Σάββατο 5/1/2019 παραμονή τῶν Θεοφανείων θὰ τελεσθεῖ ἡ Ἀκολουθία τοῦ Ὁρθρου καί ἡ θεία Λειτουργία τοῦ Ἱεροῦ Χρυσοστόμου, καθώς καί ἡ Ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Ἀγιασμοῦ.

Κατὰ τὴν παραμονή 5/1/2019 τῆς ἐορτῆς τῶν Θεοφανείων, ὅπως συνηθίζεται, θὰ ἐξέλθετε νὰ ἐπισκεφθεῖτε τὶς οἰκίες γιὰ νὰ τὶς ἀγιάσετε. Προτρέπουμε ὅλους νὰ μὴ ραθυμήσετε, νὰ μὴν ἀθυμήσετε, ἀλλὰ νὰ ἀνταποκριθῆτε στὴν ὑποχρέωση αὐτὴ ἀνεξαρτήτως τοῦ ἐὰν θὰ σᾶς δώσουν φιλοδώρημα. Δῶρο στοὺς πιστοὺς εἶναι ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ καὶ ὁ φωτισμός.

γ'. Τὸ ἐσπέρας τοῦ Σαββάτου θὰ τελεσθεῖ στὶς Ἑνορίες ἡ Ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Ἑσπερινοῦ τῆς ἐορτῆς.

Στὴν Ἱερὰ Μητρόπολή μας θὰ τελέσουμε τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ, ἐκτός Τυπικοῦ, εἰδικῶς στὸν Μητροπολιτικὸ Ἱερὸ Ναὸ τοῦ ἁγίου Νικολάου Καισαριανῆς στὶς 6 μ. μ. στὸν ὁποῖο θὰ προσέλθετε ἅπαντες, Πρεσβύτεροι καὶ Διάκονοι.

δ'. Τὴν Κυριακὴ 6/1/2019 ἡμέρα ἐορτῆς τῶν Θεοφανείων θὰ τελεσθεῖ ἡ θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου καί ἡ τέλεση τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Μεγάλου Ἀγιασμοῦ.

Ἐνημερωθεῖτε ἀπὸ τὸ ἔντυπο τοῦ Προγράμματος τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν ποὺ ἐκτύπωση ἡ Ἱερὰ Μητρόπολή μας γιὰ τὶς ὥρες.

β'. Κατάρτιση τῶν Συνεργατῶν

Γιὰ τὴν τέλεση τῆς θείας λατρείας εἶναι ἀναγκαῖοι καὶ οἱ Συνεργάτες ποὺ διακονοῦν στὸν Ἱερὸ Ναό, ὁ καθένας γιὰ τὴν ἐργασία του.

Εἶναι ἀπαραίτητο νὰ διδάξετε ὅλους τοὺς Συνεργάτες σας στὴν Ἑνορία πῶς πρέπει νὰ ἀσκοῦν τὴν διακονία τους, ὅπως προτρέπει ὁ ἀπόστολος Παῦλος: «Νὰ συμπεριφέρεται κανεὶς στὸν οἶκο τοῦ Θεοῦ, ποὺ εἶναι ἡ Ἐκκλησία

τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ὁ στύλος καὶ τὸ θεμέλιο τῆς ἀλήθειας» (πρὸς Τιμόθεον Α' γ' 15).

Ἱεροψάλτες

Πρῶτοι Συνεργάτες, οἱ Ἱεροψάλτες στοὺς ὁποίους πρέπει νὰ συστήσετε νὰ τηροῦν τὶς διατάξεις τοῦ Τυπικοῦ, νὰ μὴ αὐθαιρετοῦν, νὰ μὴ χρησιμοποιοῦν τὸ ἀναλόγιο γιὰ νὰ προβληθοῦν, ἀλλὰ μὲ ταπείνωση καὶ συναίσθηση τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ νὰ ἐπιτελοῦν τὴν διακονία τους γιὰ νὰ «*λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ Θεῷ μετὰ αἰδοῦς καὶ εὐλαθείας*» (πρὸς Ἑβραίους ιβ' 28).

Οἱ Ἱερὲς Ἀκολουθίες τῶν ἐορτῶν περιλαμβάνουν ὕμνους καὶ ἀναγνώ-σματα, ποὺ στὸ καθένα περιέχεται μία διδασκαλία γιὰ τὸ ἐορταζόμενο πρόσωπο καὶ γεγονός.

Γι' αὐτὸ πρέπει εἴτε νὰ ψάλλονται εἴτε νὰ διαβάζονται μὲ προσοχή καὶ νὰ ἀποδίδεται τὸ νόημά τους.

*

Ἐκκλησιαστικοὶ Σύμβουλοι

Ἐπόμενοι Συνεργάτες οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ Ἐπίτροποι. Καὶ αὐτοὶ πρέπει νὰ ἐκπαιδευθοῦν γιὰ τὰ καθήκοντά τους, ποὺ εἶναι οὐσιαστικὰ καὶ συμβάλλουν στὴν εὐρυθμὴ τέλεση τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν. Ὀφείλετε νὰ τοὺς ἐνημερώσετε γιὰ ὅλα τὰ θέματα καὶ ἐκεῖνοι μὲ ὑπακοή, καλὴ διάθεση, προθυμία καὶ σεβασμὸ νὰ ἐπιτελοῦν τὸ ἔργο τους.

Οἱ Ἐπίτροποι ἐπιβάλλουν τὴν τάξη στὴν Ἱερὰ Ἀκολουθία. Διευκολύνουν τοὺς πιστοὺς στὸν Ἱερὸ Ναό. Διευθετοῦν τὰ ζητήματα χωρὶς νὰ θορυβοῦν. Ἐξηγοῦν μὲ εὐγένεια. Ἐπιλαμβάνονται ὅλων τῶν θεμάτων, ὥστε οἱ Πρεσβύτεροι καὶ οἱ Διάκονοι νὰ ἐπιτελοῦν ἀπερίσπαστοι τὰ καθήκοντά τους στὴν σύναξη τῶν πιστῶν.

Ἡ πρόληψη τῶν θορύβων καὶ ἀταξιῶν ποὺ ταρασσούν τοὺς προσευχόμενους εἶναι ἀποκλειστικὸ καθήκον τους.

Ἰδιαιτέρως ἐφιστᾶται ἡ προσοχή σας γιὰ νὰ λάβετε τὰ ἀπαραίτητα μέτρα, ὥστε νὰ μὴ προκαλεῖται θόρυβος ἀπὸ πιεστικούς, ἀνυπόμονους καὶ βιαστικούς κατὰ τὴν μετάδοση τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων. Ἐπίσης ὀφείλετε νὰ ἐπιβάλλετε τάξη καὶ στὸ Ἱερὸ Βῆμα. Αὐτὸς ὁ θόρυβος εἶναι κατὰ πάντα ἀδικαιολόγητος καὶ σκανδαλίζει τοὺς πιστούς.

*

Λοιποὶ Συνεργάτες

Πέρα ἀπὸ αὐτὰ καὶ οἱ λοιποὶ Συνεργάτες τῆς Ἑνορίας πρέπει νὰ ἐνημερωθοῦν γιὰ τὰ καθήκοντά τους, ὥστε εἰ δυνατόν, κανένα ἀπρόοπτο καὶ ἀπρογραμματίστο νὰ μὴ σᾶς ἐκθέσει.

Δὲν ἀγνοεῖτε ἀσφαλῶς, ὅτι αὐτὲς τὶς ἡμέρες θὰ προσέλθουν στὶς Ἱερὲς Ἀκολουθίες καὶ ἑνορίτες, οἱ ὁποῖοι ἐκκλησιάζονται μία ἢ δύο φορές τὸ χρόνο. Αὐτοὶ δὲν γνωρίζουν. Πρέπει κάποιος νὰ τοὺς ὑποδείξει τὰ δέοντα γιὰ νὰ μὴ στενοχωρηθοῦν καὶ νὰ μὴ σᾶς στενοχωρήσουν.

γ'. Εὐπρεπισμὸς τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Μετὰ τὴν ἐκπαίδευση τῶν Συνεργατῶν ἐπιβάλλεται νὰ φροντίσετε τὴν καθαριότητα καὶ εὐπρέπεια τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ. Δὲν πρέπει νὰ ἐπιδεικνύονται οὔτε ὑπερβολὲς οὔτε ἀδιαφορία.

Σὲ παλαιότερες Ἐγκυκλίους μας ἔχουμε ἐπιστήσει τὴν προσοχή ὅλων, ὥστε οἱ πολυέλαιοι, τὰ καλύμματα, τὰ ἱερὰ σκεύη καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ τῆς θείας λατρείας νὰ εἶναι καθαρὰ.

Στὴν ἐνότητα αὕτῃ συμπεριλαμβάνεται καὶ ὁ συντονισμός, ἡ σωστὴ ρύθμιση καὶ καλὴ χρῆση τῶν μικροφωνικῶν ἐγκαταστάσεων. Γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ

υπενθυμίζουμε τὰ ὑπ' ἀριθμὸ Φ.1/4/591/8.7.2003 καὶ Φ.1/4/872/4.9.2008 Ἐγκύκλια Σημειώματά μας.

Γιὰ τὸ Πρόγραμμα τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν, κατὰ τὸ ἅγιο Δωδεκαήμερο, θὰ ἐκδώσουμε ἔντυπο φυλλάδιο ποὺ θὰ διανεμηθεῖ τὴν Κυριακὴ 10 Δεκεμβρίου ἐ. ἔ. Ὑποχρεοῦσθε νὰ τὸ τηρήσετε.

2. Ποιμαντικὴ φροντίδα

α'. Ἡ πνευματικὴ προετοιμασία τῶν πιστῶν

γιὰ τὴν συμμετοχὴ τους στὴν ἑορτὴ τῆς Ἐκκλησίας

Ἀπαραιτήτως ὑποχρεούμεθα νὰ προετοιμάσουμε τοὺς πιστοὺς κατάλληλα νὰ ἐκκλησιασθοῦν καὶ νὰ δοξολογήσουν τὸν Θεὸ γιὰ τὰ ἀγαθὰ ποὺ χάρισε στὸ γένος τῶν ἀνθρώπων μὲ τὴν ἐνσάρκωση τοῦ Υἱοῦ Του.

Ὑπάρχουν κατάλληλα βοηθήματα ποὺ μπορεῖτε νὰ τὰ συμβουλευθεῖτε.

Στὴν πνευματικὴ προετοιμασία περιλαμβάνεται ἡ καλλιέργεια τῶν πιστῶν γιὰ νὰ συμμετάσχουν στὶς Ἱερές Ἀκολουθίες, ἡ προσέλευση στὰ ἅγια Μυστήρια· τὴν ἱερὰ ἐξομολόγηση καὶ τὴν θεία Μετάληψη τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, ἡ συμφιλίωση πρὸς ὅλους, ἡ προσευχή, ὁ ἀγώνας γιὰ τὴν νέκρωση τῶν παθῶν, ἡ ἀσκηση τῶν ἀρετῶν, ἡ ζωὴ τῆς πίστεως καὶ τῆς εὐσέβειας.

Ἡ συμμετοχὴ στὰ Ἅγια Μυστήρια καὶ ὁ προσωπικὸς ἀγώνας ἐνώνουν προσωπικά, λυτρωτικά τὸν πιστὸ μὲ τὸν Σαρκωθέντα Κύριο Ἰησοῦ Χριστό, ἐφόσον τὰ πάντα στὴν Ἐκκλησία πρὸς αὐτὸ τὸν σκοπὸ συντελοῦν κατὰ τὴν ἀποστολικὴ διδασκαλία: *«Ἐπεὶ οὖν οὐκέτι ἐστέ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ συμπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ, ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὅντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ»* (πρὸς Ἐφεσίους β' 19-20).

Ἡ ἀνάλυση τῶν ἀναγνωσμάτων ποὺ ἀναφέρονται στὸ «μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον» (πρὸς Τιμόθεον Α' γ' 16) εἶναι ἓνα ὥραϊο καὶ

έποικοδομητικό θέμα, τὸ ὁποῖο συνιστοῦμε νὰ παρουσιάσετε στὶς διαλέξεις καὶ στὶς κατηχητικὲς ὁμιλίες σας γιὰ τὴν πνευματικὴ καλλιέργεια τῶν πιστῶν, ὥστε νὰ ἀποκτήσουν τὴν γνώση τοῦ μυστηρίου τῆς σωτηρίας μας.

Ἰδιαίτερη μέριμνα νὰ ἐπιδείξετε γιὰ τὸν ἐκκλησιασμό τῶν μαθητῶν. Εἶναι μία ἀκόμη καλὴ εὐκαιρία καὶ δυνατότητα, ἡ ὁποία προσφέρεται γιὰ νὰ τὴν ἀξιοποιήσουμε ποιμαντικά.

Γιὰ τὴν προετοιμασία τῶν πιστῶν ἀξιοποιήσατε καὶ κάθε εὐκαιρία τῶν κατ' οἶκον ἐπισκέψεων, γιὰ τὴν τέλεση Ἱερῶν Μυστηρίων καὶ Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν. Μὴ περιορίζεσθε στὴν τέλεση τῆς Ἱερᾶς Ἀκολουθίας. Ἐπωφεληθεῖτε γιὰ νὰ μι-λήσετε γιὰ τὶς ἡμέρες, γιὰ τὴν σημασία τους, προσφέρετε ἓνα ἐποικοδομητικὸ βιβλίο. Ἀναφερθεῖτε στὴν ἀνάγκη συμμετοχῆς στὰ ἀγιώτατα Μυστήρια.

β'. Μηνύματα

Συνημμένως στὴν παροῦσα ἀποστέλλουμε τὰ Μηνύματα γιὰ τὰ Χριστούγεννα καὶ τὴν Πρωτοχρονιά, προκειμένου νὰ ἀναγνωστοῦν κατὰ τὴν ἀπόλυση τῆς θείας Λειτουργίας τῆς 25ης Δεκεμβρίου 2018 καὶ 1ης Ἰανουαρίου 2019.

δ'. Ἐκκλησιασμός Σχολείων

Ἐπειδὴ μερικὰ Σχολεῖα προγραμματίζουν τὸν ἐκκλησιασμό τῶν μαθητῶν τὴν Παρασκευή, πρὶν τὶς διακοπὲς τῶν Χριστουγέννων, συνιστοῦμε, μὲ πρωτοβουλία σας, νὰ ἐπικοινωνήσετε ἐγκαίρως μὲ τὶς Ἐκπαιδευτικὲς Ἀρχές, ὥστε νὰ ρυθμίσετε τὸν ἐκκλησιασμό τῶν μαθητῶν, ἐνημερώνοντάς τους γιὰ τὸ πότε μποροῦν νὰ ἐκκλησιασθοῦν τὰ παιδιὰ καὶ νὰ κοινωνήσουν.

ε΄. Θεολογικά καὶ Ἑορταστικά Κείμενα

Γιὰ τὴν πνευματικὴ κατάρτισή σας συνημμένως ἀποστέλλουμε κείμενα ποὺ ἀναλύουν θεολογικὰ τὸ νόημα τῶν ἑορτῶν τοῦ Δωδεκαημέρου (Χριστουγέννων, Περιτομῆς τοῦ Κυρίου, Θεοφανείων).

στ΄. Διανομὴ Φυλλαδίων, βιβλιδαρίων καὶ λοιπῶν ἐντύπων

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολή μας θὰ ἐκδώσει γιὰ νὰ διανεμηθοῦν στοὺς πιστοὺς ἀπὸ τὸ παγκάρι τὰ ἑξῆς:

* Μονόφυλλο ἔντυπο γιὰ τὸν «Ἑρανο τῆς Ἀγάπης» 2018-19.

* Τὸ βιβλιδάριο *«Ἡ γέννηση τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Τζοβάνι Παπίνι»*.

* Τὸ Πρόγραμμα τῶν Ἀκολουθιῶν τοῦ Ἁγίου Δωδεκαημέρου Δεκεμβρίου 2018-Ἰανουαρίου 2019 ποὺ θὰ διανέμεται ἀπὸ τὴν Κυριακὴ 9 Δεκεμβρίου 2018.

* Τὰ Μηνύματά μας γιὰ τὰ Χριστούγεννα καὶ τὴν Πρωτοχρονιά, ποὺ θὰ διανεμηθοῦν τὴν Πρωτοχρονιά 1 Ἰανουαρίου 2019.

ζ΄. Εὐχὲς στοὺς συνεργάτες σας

Μὴ παραλήψετε νὰ εὐχηθεῖτε γιὰ τὶς ἑορτὲς στοὺς Συνεργάτες καὶ σὲ ὅλα τὰ Στελέχη τῆς Ἑνορίας σας.

3. «Ἑρανος Ἀγάπης 2018»

Τὰ Χριστούγεννα εἶναι ἑορτὴ πανσεβάσμιος, ἑορτὴ ἀγάπης καὶ κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων. Οἱ ἑορτὲς μᾶς ἐνώνουν καὶ φανερώνουν τὴν ἐν Χριστῷ ἀδελφότητά μας.

Γι' αὐτὸ διοργανώνουμε τὴν φιланθρωπία τῆς Ἑνορίας, ὥστε νὰ προσφέρουμε ἀγάπη, στοργή, πρόνοια καὶ βοήθεια σὲ ὅσους ἔχουν ἀνάγκη.

Ὁ «Ἑρανος τῆς Ἀγάπης» προορίζεται γιὰ νὰ συγκεντρώσουμε χρήματα, γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτό.

Στὴν περίοδο τῆς δοκιμασίας τῶν ἀδελφῶν συνανθρώπων μας ἔχουν ἐφαρμογὴ οἱ προφητικοὶ λόγοι:

«Διάθρυπτε πεινῶντι τὸν ἄρτον σου καὶ πτωχοὺς ἀστέγους εἰσάγε εἰς τὸν οἶκόν σου. ἐὰν ἴδῃς γυμνόν, περίβαλε, καὶ ἀπὸ τῶν οἰκείων τοῦ σπέρματός σου οὐχ ὑπερόψει... καὶ δῶς πεινῶντι τὸν ἄρτον ἐκ ψυχῆς σου καὶ ψυχὴν τεταπεινωμένην ἐμπλήσης, τότε ἀνατελεῖ ἐν τῷ σκότει τὸ φῶς σου, καὶ τὸ σκότος σου ὡς μεσημβρία. καὶ ἔσται ὁ Θεός σου μετὰ σοῦ διαπαντός» (Ἡσαΐου νη΄ 7, 10-11).

Γιὰ τὴν διακονία αὐτὴ ἔχουμε δώσει ὁδηγίες μὲ τὸ ὑπ’ ἀριθμὸν Φ.1/4/911/30.10.2018 καὶ μὲ τὴν ὑπ’ ἀριθμὸν 192 Φ.1/3/971/19.11.2018 Ἐγκυκλιό μας.

*

Διανομὴ δεμάτων μὲ τρόφιμα

Ἐπίσης καὶ ἀπὸ τὶς Ἑνορίες θὰ διανεμηθοῦν, ὅπως τὰ παρελθόντα ἔτη, μαγειρευμένο φαγητό, δέματα μὲ τρόφιμα καὶ χρηματικὰ βοηθήματα.

Αὐτὸ τὸ καθήκον μᾶς ὑπενθυμίζει ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφοντας:

«Τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ Θεός» (πρὸς Ἑβραίους ιγ΄ 16).

*

Δισκοφορίες

Ἐπενθυμίζουμε ὅτι κατὰ τὴν περίοδο τῶν ἑορτῶν θὰ διεξαχθοῦν δισκοφορίες, ὅπως ἀναφέρονται στὸ ὑπ’ ἀριθμὸν Φ.1/4/978/21.11.2018 Ἐγκύκλιο Σημείωμά μας.

4. Οἱ ποιμαντικές Ἐγκύκλιοί μας τῆς περιόδου

Ὑπενθυμίζουμε καὶ τὶς σχετικές Ἐγκυκλίους μας τῶν προηγουμένων ἐτῶν γιὰ τὴν ἄσκηση τῆς διακονίας μας αὐτὴ τὴν περίοδο.

10 (Φ.1/3/764) 14.12.2000	19 (Φ.1/3/952) 10.12.2001
25 (Φ.1/3/1063) 29.11.2002	32 (Φ.1/3/1065) 19.11.2003
43 (Φ.1/3/1402) 1.12.2004	54 (Φ.1/3/1285) 21.11.2005
64 (Φ.1/3/1423) 16.11.2006	72 (Φ.1/3/1165) 20.11.2007
84 (Φ.1/3/1192) 18.11.2008	96 (Φ.1/3/990) 25.11.2009
107 (Φ.1/3/1343) 129.11.2010	117 (Φ.1/3/1537) 9.12.2011
127 (Φ.1/3/1310) 3.12.2012	137 (Φ.1/3/1202) 25.11.2013
147 (Φ.1/3/1081) 19.11.2014	156 (Φ.1/3/912) 9.11.2015
168 (Φ.1/3/947) 1.12.2016	180 (Φ.1/3/945) 27.11.2017

Ἀγαπητοὶ Πατέρες καὶ Ἀδελφοί

Εὐχόμαστε νὰ ἐορτάσουμε θεαρέστως καὶ εὐσεβοφρόνως τὶς ἅγιες ἐορτὲς τῆς τοῦ Θεοῦ ἐν σαρκὶ ἐπιφανείας, προσφέροντες στὸν ἐν σπηλαίῳ γεννηθέντα Υἱὸν τοῦ Θεοῦ θεοπρεπῆ αὐτά: Πίστη, προσκύνηση, εὐχαριστήριο ὕμνο, δοξολογία, ὁμολογία, μαρτυρία, βίο ἔνθεο, ὑπομονὴ στὶς θλίψεις, μακροθυμία, ἀγάπη καὶ μετάνοια.

Μετὰ πατρικῶν εὐχῶν

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ Δανιήλ